

Strípky Čriepky

Časopis Čechů, Moravanů, Slezanů a Slováků na Novém Zélandě

Číslo 12 (No. 12)

Prosinec 2010 (December 2010)

Ročník 21 (Vol. 21)

Vánoce

Legenda o narození Ježíška

Malý Ježíšek se narodil podle biblického příběhu v městě Betlémě, kam se ze svého domova v Nazaretu vydali jeho rodiče Marie a Josef. Na dlouhou cestu se vydali poté, co římský císař vyhlásil sčítání lidí a jejich majetku, kvůli lepšímu vybírání daní. Aby sčítání proběhlo v pořádku, musel se každý hlásit ve městě, z kterého pocházel. Ve městě Betlémě nebylo té noci, kdy Josef s Marií došli, jediný volný nocleh a proto se na noc uchýlili v salaši nedaleko od městských bran. Tam také Marie porodila svého syna Ježíše. Namísto do kolébky jej uložila do jesliček, které jinak sloužily ke krmení dobytka.

Jako první se o narození Ježíše dozvěděli pastýři, kterým se zjevil anděl a zvěstoval, že se narodil spasitel. Pastýři se hned vydali na cestu, aby se novému králi poklonili. Z východu se s cennými dary vydali tři mudrcové, kterým cestu ukazovala jasně zářící hvězda. Oni mudrcové byli Tři králové a mezi dary které Ježíškovi nesli byla myrha, kadidlo a zlato.

O narození budoucího krále se dozvěděl i král Herodes Veliký. Ze strachu o svůj trůn nechal okamžitě zavraždit všechny chlapce narozené v Betlémě. Josefovi a Marii se spolu s malým Ježíškem podařilo uprchnout do Egypta, odkud se vrátili zpět až po smrti Heroda.

Hod Boží vánoční

25.12. - Na Boží hod vánoční se nikde nepracovalo, všichni měli zbožně rozjímat. Světnice ani zápraží se tento den nemetly, postele nestlaly. Nechodilo se ani po návštěvách a přišel-li přeci někdo, měl přinést koledu a popřát šťastných a veselých svátků narození Pána Krista.

O božihodové mši, zvané také „hrubá“ bývalo v kostele plno, zvláště pak ve vinařských oblastech, kde se věřilo, že ozáří-li sluníčko během mše tvář pana faráře, předznamenává to hojnou úrodu dobrého vína.

Sv. Štěpán

26.12. - Štěpán byl řecky mluvícím židem, který se obrátil na křesťanskou víru. Byl velice vzdělaným a svým kázáním si nadělal mnoho nepřátel, kteří jej udali židovské veleradě. Před ní se snažil své kázání vysvětlit, za což byl obviněn z rouhačství, vyveden z města a ukamenován. Zemřel kolem roku 35 n.l.

Svatý Štěpán býval vzýván na pomoc proti bolestem hlavy, byl patronem koní a zpravidla býval zobrazován s kameny a palmovou ratolestí.

Ještě v nedávné době bývalo zvykem na svátek svatého Štěpána chodit od domu k domu a koledovat. Za své koledování byli koledníci odměněni kouskem štedrovky, ovocem a občas i malým penízem. Zpočátku se koledy zúčastňovali pouze kněží, místy učitelé se svými žáky, teprve později koledovaly pouze děti. Koleda probíhala mnohdy od sv. Štěpána až do Tří králů a její součástí byly koledy. V 19. století chodily na koledu děti s hůlkou, na které byla připevněna betlémská hvězda a s bedýnkou, ve které měli postavené malé jesličky.

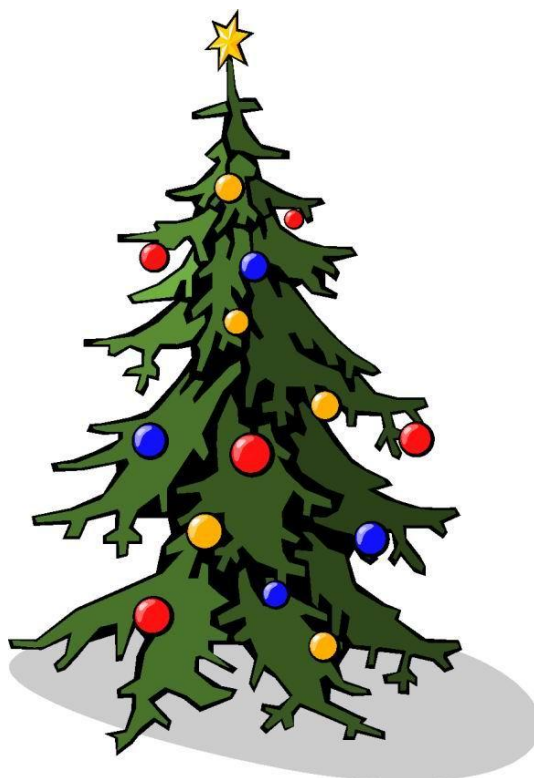
Původ stromečku

Těžko si dnes dovedeme představit Vánoce bez ozdobeného stromečku. Nechybí snad v žádné domácnosti a v předvánočním čase se bez něho neobejdou ani slavnostně vyzdobené výlohy obchodů. Zelený stromek, ověšený ozdobami, cukrovými řetězy a čokoládovými figurkami je samozřejmou součástí Vánoc. Kdo ale dnes ještě pamatuje, odkud se vánoční stromeček vzal? Jak splynul s poměrně mladou křesťanskou kulturou a proč ho každý rok s takovou láskou a pečlivostí zdobíme pro několik málo dní?

Podle jednoho z legendárních vyprávění vděčí tradice vánočního stromečku za svůj vznik opatu Kolumbánovi z Luxeuilu a Bobba. Kolumbán žil v 6.století, narodil se v Irsku, ale misionářská činnost a posláni ho zavedla do Bretaně a Burgundska. Obyvatelé Burgundska byly v té době pohané a proto Kolumbán, aby jim trochu přiblížil svátek narození Krista, ozdobil v ten slavný den zapálenými pochodněmi do tvaru kříže starobylý jehličnan, který byl domorodci uctíván o každém zimním slunovratu. Zář ohně přilákal zástupy lidí a Kolumbán k nim pronesl kázání o narození malého Ježíška v dalekém městě Betlémě, chlévu s oslíkem a volem, chudém Josefovi a vyvolené Marii. A tak je možné, že v tento den vznikl ten krásný zvyk strojit vánoční stromek.

Stromeček v Čechách

První vánoční stromeček se rozsvítil v pražské vile ředitele Stavovského divadla Jana K. Liebicha roku 1812. Po třiceti letech se v Praze začaly stromky prodávat zcela běžně a lidé je nazývali Kristovým strůmkem. Stromeček si mohly ze začátku dovolit jen zámožnější rodiny, teprve později se stromeček rozšířil na Moravu a do většiny příbytků. Stromeček k nám pronikl z německého území. Až do poloviny našeho století byla vánočním stromem hlavně jedle, v dnešní době je pro svou vzácnost nahrazena smrkem a borovicí. Zvyk stavět rozsvícené vánoční stromky na veřejných prostranstvích se v Evropě ujal po první světové válce. Na českém území se podle dochovaných

zpráv poprvé postavil veřejný stromeček v Plzni roku 1925. Tato zvyklost se za první republiky rychle rozšířila po dalších českých i moravských městech i vesnicích.

Historie obdarování

Už ve starém Římě si lidé na oslavu Nového roku dávali dárky. Později se zimní slunovrat stal vánočním svátkem a obdarování zůstalo. Stalo se projevem přátelství a křesťanské lásky k bližnímu. Od šestnáctého století existují důkazy o vyměňování dárků mezi přáteli a příbuznými. Nejvíce dárků dostávaly především děti.

V následujících dvou letech už nosil dárky Ježíšek, Santa Claus či Vánoční muž. Bývalo zvykem, že se dárky začaly rozbalovat až v okamžiku, kdy se objevila na nebi první hvězdička. Tím se připomínala betlémská hvězda, která zářila nad Betlémem v době narození Ježíška..

Dnes se ve většině zemí dárky rozdávají na Štědrý den nebo druhý den ráno na Boží hod vánoční. Ježíšek přiveze na saních (u nás a v dalších zemích) dárky na Štědrý večer 24. prosince a nadělí je pod stromeček. V Kanadě či Spojených státech amerických vozí dárky Santa Claus, který je přinese o štědrovečerní noci komínem a vloží je do připravených sáčků v podobě boty. Dárky se rozbalují až druhý den ráno.

Dárky podle zvěrokruhu

Ne každý dárek je vhodný pro každého. Aby nedošlo k nechtěnému omylu, stačí Ježíškovi nahlédnout do vánočního horoskopu:

Beran

21. března – 20. dubna

Je spontánní a přímý, žije v přítomnosti a vše kolem něj ho zajímá. Je „bolestně“ upřímný, ale nikdy to nemyslí zle. Nedokáže se poučit ze zkušeností druhých, avšak má dost energie k získávání zkušeností vlastních.

Proto mu darujte encyklopedie, literaturu faktu, mikroskop, historické videofilmy.

Býk

21. dubna – 20. května

Je to rozkošník, který si užívá života, miluje majetek, je vytrvalý, umíněný, nedá pokoj, dokud nedosáhne svého. Když má vztek, tak už to stojí za to.

Proto mu věnujte něco trvalého – zlato, stříbro, tvrdou měnu. Nepohrdne ani starožitnostmi.

Blíženci

21. května – 21. června

Nestálý, rychlý, obratný, mistr umění přizpůsobivosti, zvědavý, velmi živý. Nepokojní, nestálí, rádi se nechávají unášet fantazií.

Nejlepším dárkem pro něj bude poukaz na dovolenou, fotoaparát, knihy o životě slavných – ty čtou velmi rádi.

Rak

22. června – 22. července

Citlivý, lehce popudlivý, často se bojí okolního světa. Je křehký, zranitelný a nadevše miluje bezpečí a svou rodinu. Rád se vrací do dětství.

Pro raka je radost vybírat dárek. Má radost ze všeho do domácnosti – z hrníčků, hodin, servisu, ubrusu, povlečení ...

Lev

23. července – 22. srpna

Odvážný, umíněný, panačnický, s úžasným organizačním smyslem. Nenávidí průměrnost, touží vyniknout a veřejně se projevit.

Radost mu udělá dar, jímž mu dáme najevo, jak moc pro nás znamená (například dopisní papíry s jeho monogramem, kvalitní psací potřeby, drahá aktovka, kapesník či košile s jeho monogramem).

Panna

23. srpna – 22. září

Přesná, spořádaná, puntičkářská, někdy malicherná a šetrná. Občas jí chybí sebedůvěra, ale vždy je spolehlivá. Mravnost jí je nade vše.

Uvítá plánovací kalendář, kasičku, pořadač na doklady, náprsní tašku se spoustou přihrádek na kreditní karty a doklady. Vhodná je kniha Domácí lékař či Jakou mám chorobu?

Váhy

23. září – 22. října

Zrozenci Vah milují soulad, nesnášejí spory a intriky, jsou citliví ke svému okolí, milují vše krásné – jedním slovem estéti. Mají smysl pro spravedlnost a vždy se chtějí správně rozhodnout, proto jsou často váhaví.

Radost jim udělá krásná keramika, obraz, šperk nebo svícen.

Štír

23. října – 21. listopadu

Náročný, vytrvalý, má dost energie, je bystrý, kritický, ale těžko se začleňuje do společnosti a rád škodí sám sobě. Miluje změnu, kterou si umí dobře zdůvodnit, klid ho ničí.

Skvělým dárkem je nový byt, nová chata, poukaz do lázní, k moři, na parašutistický výcvik.

Střelec

22. listopadu – 20. prosince

Samostatný, odvážný, občas mravokárce, respektuje zákony a morální pravidla, touží o exotice, vše dělá prudce a s nadšením, má rád pospolitost.

Největší radost mu udělá rodinná sešlost a nejlepším dárkem je víkendový pobyt kdekoli – rád všechno pozná a dlouho nikde nevydrží.

Kozoroh

21. prosince – 19. ledna

Není přesný, je zdrženlivý, přemýšlivý, nesmělý, není prospěchář, ctí morálku, je vytrvalý, nic nebere na lehkou váhu. Je ctizádnostivý, upíná se na daleké cíle.

Skvělým dárkem budou hodinky, hodiny, budík, kalendář, ale také poukaz na masáž, relaxační koupel či relaxační hudba, špatně se uvolňuje.

Vodnář

20. ledna – 18. února

Idealista, který miluje klid. Potřebuje mít životní cíl, nerad je k něčemu nucen, nemiluje konflikty. Je klidný, má rád vše nové a moderní.

Uvítá filosofickou knihu, módní oblečení, módní boty, doplňky, ale radost mu udělá i něco nového do bytu, například toastovač nebo kávovar.

Ryby

19. února – 20. března

Zrozenci Ryb jsou vnímaví, pružní, sžijí se s každou situací, bývají přecitlivělí, chápaví, rádi poskytují druhým služby, jsou ovlivnitelní, touží po teple.

Potěší je vlněný pléd, ručně pletený svetr, měkký župan, krásná hudba, přírodní kosmetika či hodnotná kniha (nejlépe encyklopedie).